

Andorra Pirineus, terra d'oportunitats

Francesc VIAPLANA i MANRESA

És un goig i un honor, com a alcalde de la Seu d'Urgell, compartir aquest espai de debat i d'intercanvi d'idees amb companys d'Andorra, de la resta dels Pirineus catalans i també dels departaments dels Pirineus Orientals i de l'Arieja. Trobades com aquesta, al marge de la distància artificial imposada per les diferències polítiques i administratives, especialment quan impliquen fronteres estatals, ens permeten un contacte que hauria de ser natural i habitual entre veïns que, de fet, estem ben a prop els uns dels altres.

Fa un temps que es va parlant de l'Àrea Funcional Andorra-Pirineus, una iniciativa ciutadana que neix en paral·lel al procés de negociació del tractat d'associació d'Andorra a la Unió Europea. Sens dubte, és un moment transcendent per al futur de l'estat andorrà, i és bo que aquest procés vagi acompanyat d'un debat territorialment més ampli. Un territori, o uns territoris, que tenen fortes connexions entre ells i que es complementen en molts aspectes. No sóc la persona més indicada per parlar d'Andorra, però és ben evident que és un dels principals pols econòmics del Pirineu, amb les seves singularitats, els seus potencials i les seves mancances, i això té afectacions al seu entorn. Per tant, és lògic que, sense posar en qüestió els límits i competències estatals, obrim el punt de vista i plantegem iniciatives coordinades i complementàries, que evitem reiteracions i despeses innecessàries, i que rendibilitzem iniciatives, independentment de qui en sigui l'impulsor o en quin territori físic es localitzin.

Pels vincles històrics i per la seva localització física, la Seu ha de ser, lògicament, un actor principal en aquest procés. Però també, i sobretot, per les intenses relacions humanes (familiars i econòmiques) que hi ha entre els dos territoris i per la complementarietat que la Seu i el seu entorn tenen respecte a l'estat andorrà.

La Seu té una singularitat gairebé mundial, deguda a la particular realitat institucional andorrana. No diré res de nou, però el fet que el Bisbe d'Urgell sigui alhora Copríncep d'Andorra, tal com reconeix la Constitució andorrana de 1993, converteix la ciutat urgellenca

en seu d'un cap d'estat estranger, amb un palau episcopal que incorpora zones d'immunitat diplomàtica i que és l'escenari, per exemple, de les recepcions de credencials del cos diplomàtic acreditat a Andorra. Això potser no és més que una anècdota pel tema que tractem avui, però demostra que les relacions entre la Seu i Andorra venen de molts segles enrere i estan al més alt nivell encara a l'actualitat.

Si parlem d'un tema totalment diferent, cal incidir de forma molt especial en la presència de treballadors transfronterers. La proximitat entre la Seu i Andorra, les dificultats per accedir a l'habitatge al territori andorrà, ja sigui per la seva escassetat o pel seu preu, i l'alta demanda de treballadors, qualificats o no, que implica la intensa activitat administrativa i professional d'Andorra, fa que bona part de la població de la Seu visqui a la ciutat però treballi uns pocs quilòmetres més amunt, a l'altre costat de la frontera.

Des d'un punt de vista sanitari, és indubtable l'interès que representa per a la Seu poder millorar la coordinació i l'intercanvi amb l'hospital Nostra Senyora de Meritxell d'Andorra. Sabem que hi ha una frontera internacional al mig, amb tot el que això representa, però en un món cada cop més global, on les fronteres s'obren i es desdibuixen, i encara més en el moment que Andorra planteja un acostament a la Unió Europea que marcarà un abans i un després, és il·lògic, ineficax i ineficient que l'hospital de referència per als pacients de la Seu d'Urgell sigui el llunyà Arnau de Vilanova de Lleida (a 130 quilòmetres i pràcticament dues hores de camí!) quan hi ha unes instal·lacions hospitalàries de primer nivell a 20 quilòmetres i mitja hora de cotxe. Seria lògic pensar en clau més àmplia i, potser, dotar el nou hospital de la Seu d'Urgell, de construcció imminent, de les instal·lacions de què no disposa l'hospital de Meritxell, de manera que hi hagi reciprocitat entre els dos centres, i els pacients andorrans que ara s'han de desplaçar a Barcelona puguin fer els seus tractaments a la Seu. Tot això sense oblidar l'Hospital Transfronterer de Puigcerdà i la seva especialització en medicina esportiva de muntanya, que és un servei imprescindible per als esportistes d'elit que destaquen tan a l'Alt Urgell com a Andorra.

Precisament, ara que parlem d'esport, obrim un nou tema en què la complementarietat entre l'entorn de la Seu i Andorra es poden desenvolupar molt. Evidentment l'alta muntanya andorrana té un enorme atractiu paisatgístic i natural, però la pràctica diària i quotidiana de l'esport segurament necessita espais molt més propers als nuclis urbans. La realitat d'Andorra, amb els fons de les valls altament urbanitzats, i amb uns grans desnivells que de seguida s'enfilen caps als vessants muntanyosos, pot ser una dificultat per a la pràctica de segons quins esports. L'entorn de la Seu, per contra, obert, assolèlat i amb espais molt plans, permet moltes d'aquestes activitats que són més complicades a Andorra i, de fet, no és infreqüent veure veïns andorrans que fan esport al voltant de la ciutat. Un tema a banda seria la pràctica del ciclisme. Les carreteres andorranes, amb un alt volum de trànsit, tenen un contrapunt apreciable en les carreteres secundàries del voltant de la Seu, de vegades amb manteniments deficients, però amb un trànsit molt més contingut i amb traçats i paisatges atractius per a la pràctica d'aquest esport.

De la mateixa manera, en el pla cultural seria lògic establir una relació constant i fluïda. No només per l'ús i optimització dels equipaments disponibles tant a la Seu com a Andorra, sinó també en un flux àgil d'informació i de persones que circulin entre els dos territoris amb

l'objectiu de compartir professionals, aprofitar les respectives ofertes i de consumir activitats culturals. A petita escala i en àmbits concrets, aquesta dinàmica fa anys que ja es produeix: històricament hi ha hagut cantaires de la Seu a l'Orfeó Andorrà, i és habitual que historiadors de la ciutat facin treballs de recerca i activitats de difusió a Andorra, mentre que també hi ha públic andorrà a les xerrades d'història que es fan a la Seu. Segurament seria desitjable que aquesta relació s'intensifiqués i es generalitzés.

Finalment, hi ha un aspecte que per ell mateix justifica l'estreta relació entre la Seu i Andorra, i és un motiu estrictament físic i geogràfic. Des de sempre, i encara avui, la principal via de comunicació per sortir d'Andorra cap al sud és la vall del Valira, fins a la Seu.

En definitiva, seria bo d'institucionalitzar el circumveïnatge que hi ha hagut històricament entre la Seu d'Urgell i Andorra, així com el seu entorn en el nou marc de relacions a establir entre Andorra i la Unió Europea en el seu futur acord d'associació.

Francesc Viaplana i Manresa,
Alcalde de la Seu d'Urgell